

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง แนวทางพัฒนาจริยธรรมในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ มีวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับจริยธรรมในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อจริยธรรมในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ
3. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาจริยธรรมในการปฏิบัติงานสำหรับตำรวจ

วิธีวิทยาการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการโดยบูรณาการวิธีวิทยาการ 2 แนวทาง ตามขั้นตอนการวิจัย ได้แก่

1. การวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) จากแบบสอบถามเชิงสำรวจ จริยธรรมในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจและปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อจริยธรรมในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ โดยศึกษาจากตัวอย่างข้าราชการตำรวจ จำนวน 402 นาย ตามกรอบข้อสมมติฐาน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมการวิเคราะห์ทางสังคมศาสตร์ (SPSS for Windows Version 11.5) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณแยกตามประเด็นวิจัยด้วยสถิติเชิงพรรณนา

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมตำรวจเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาจริยธรรมในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ โดยศึกษาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน แล้วทำการประมวลผลข้อมูลเชิงคุณภาพ ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาและสังเคราะห์เป็นเนื้อความเชิงพรรณนา

การนำเสนอ ประกอบด้วยประเด็นดังต่อไปนี้ (1) สรุปผลการวิจัย (2) อภิปรายผลการวิจัย และ (3) ข้อเสนอแนะ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาเกี่ยวกับจริยธรรมในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ พบว่า ในภาพรวมมีระดับจริยธรรมในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก
2. ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อจริยธรรมในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ พบว่า

2.1 ผลการศึกษความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์กับตัวแปรจริยธรรมในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson product moment correlation) พบว่า ในภาพรวมตัวแปรพยากรณ์ทุกตัวมีความสัมพันธ์ กับตัวแปรจริยธรรมในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยตัวแปรพยากรณ์ที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรจริยธรรมในการปฏิบัติงานของตำรวจสูงสุด ได้แก่ ปัจจัยทางจิตลักษณะส่วนบุคคลเกี่ยวกับทัศนคติและค่านิยมในอาชีพตำรวจ และตัวแปรพยากรณ์ที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรจริยธรรมในการปฏิบัติงานของตำรวจต่ำที่สุด ได้แก่ ปัจจัยเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในหน่วยงานด้านสวัสดิภาพ ความก้าวหน้าและความมั่นคงในอาชีพ

2.2 เมื่อทำการเปรียบเทียบจริยธรรมในการปฏิบัติงานระหว่างตำรวจชั้นประทวนกับชั้นสัญญาบัตร พบว่า ข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตรมีจริยธรรมในการปฏิบัติงานสูงกว่าข้าราชการตำรวจชั้นประทวนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.3 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณด้วยวิธีการกำหนดค่าตัวแปรพยากรณ์แบบขั้นตอน (stepwise) เพื่อสร้างสมการพยากรณ์จริยธรรมในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจชั้นประทวน พบว่า มีปัจจัยหรือตัวแปรที่สามารถร่วมกันพยากรณ์จริยธรรมในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจชั้นประทวนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จำนวน 4 ตัว ได้แก่ ปัจจัยทางจิตลักษณะส่วนบุคคลด้านทัศนคติและค่านิยมในอาชีพ ปัจจัยเกี่ยวกับความเชื่อและการปฏิบัติทางพุทธศาสนาด้านการปฏิบัติทางพุทธศาสนา ปัจจัย

ทางจิตลักษณะส่วนบุคคลด้านการรู้จักควบคุมตนเอง และปัจจัยเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ในหน่วยงานด้านพฤติกรรมของเพื่อนร่วมงาน โดยสามารถร่วมกันพยากรณ์หรืออธิบาย จริยธรรมในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ ชั้นประทวน ได้คิดเป็นร้อยละ 63.8

2.4 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณด้วยวิธีการกำหนดค่าตัวแปรพยากรณ์แบบ ขั้นตอน (stepwise) เพื่อสร้างสมการพยากรณ์จริยธรรมในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตร พบว่า มีปัจจัยหรือตัวแปรที่สามารถร่วมกันพยากรณ์จริยธรรม ในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตร ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จำนวน 2 ตัว ได้แก่ ปัจจัยเกี่ยวกับความเชื่อและการปฏิบัติทางพุทธศาสนาด้านการปฏิบัติทาง พุทธศาสนา และปัจจัยทางจิตลักษณะส่วนบุคคลด้านทัศนคติและค่านิยมในอาชีพ โดยตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 2 ตัวแปรสามารถร่วมกันพยากรณ์หรืออธิบายจริยธรรมในการ- ปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตร ได้ คิดเป็นร้อยละ 43.1

3. ผลการหาแนวทางพัฒนาจริยธรรมในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและผู้เชี่ยวชาญที่มี ประสบการณ์ในด้านการพัฒนา คุณธรรมจริยธรรมที่เป็นที่รู้จักและได้รับการยอมรับ จากตำรวจ จำนวน 5 ท่าน ซึ่งให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาจริยธรรม ในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ ดังนี้

3.1 การจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ของข้าราชการตำรวจในหน่วยงานระดับ โรงพักหรือสถานีตำรวจเพื่อให้ตำรวจเกิดความภาคภูมิใจในหน่วยงานของตนในฐานะ ผู้รับผิดชอบ การบำบัดทุกข์บำรุงสุขให้แก่ประชาชน กิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ช่วยให้ ตำรวจมีความสนิทสนมคุ้นเคย มีความรัก ความสามัคคีและเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน รวมทั้งมีกำลังใจที่จะเสียสละและร่วมมือกันปฏิบัติภารกิจให้ประสบความสำเร็จตาม เป้าหมาย กิจกรรมสำคัญที่บังคับบัญชาสามารถส่งเสริมให้เกิดขึ้นจนเป็นปกติโดยที่ ไม่ต้องมีการลงทุนหรือเสียเวลามาก เช่น การมอบการ์ดหรือสิ่งของเล็กน้อยเพื่ออวยพร วันเกิดให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชาของตน การไปเยี่ยมเยียนตำรวจที่เจ็บป่วย การเอื้อหรือ ส่งเสริมให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้เข้าร่วมกิจกรรมของครอบครัวตำรวจ เช่น งานแต่งงาน งานบวช งานศพ เป็นต้น หรือการจัดกิจกรรมสังสรรค์แบบง่าย ๆ เช่น รับประทานอาหาร- กลางวันร่วมกัน การจัดกิจกรรมกีฬาและรับประทานอาหารเย็นร่วมกัน เหล่านี้จะทำให้

ตำรวจรู้สึกว่าคุณคนเป็นครอบครัวเดียวกัน และพร้อมที่จะช่วยเหลือดูแลทุกข์สุขของเพื่อนร่วมงาน เมื่อเกิดปัญหาก็มีความอุ่นใจว่า ตนเองยังมีผู้บังคับบัญชา และเพื่อนพี่น้องตำรวจคอยช่วยเหลือให้กำลังใจอยู่

3.2 การจัดกิจกรรมปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแนวใหม่ คำว่า คุณธรรมจริยธรรมแนวใหม่ หมายถึง วิธีการหรือกิจกรรมการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมที่ได้รับความนิยมหรือได้รับความสนใจซึ่งมีความแตกต่างจากวิธีปฏิบัติแบบเดิม ที่เน้นการสวดมนต์ การเข้าวัด ฟังธรรม หรือการให้ไปนั่งวิปัสสนากรรมฐานในวัดหรือในค่าย กิจกรรมการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแนวใหม่จะเน้นความผ่อนคลายและไม่เป็นกิจจะลักษณะมากนัก เช่น การชมรายการโทรทัศน์เกี่ยวกับธรรมะในชีวิตประจำวันที่วัยรุ่นและเยาวชนชื่นชอบ พระที่นิมนต์มาเทศน์จะถ่ายทอดความรู้โดยแฝงแนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมไว้ในเนื้อหาที่น่าสนใจ โดยเนื้อหาการนำเสนอจะใช้ภาษาที่ง่าย สะดวกแก่การนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน ผู้บังคับบัญชา อาจจัดให้ผู้ตำรวจได้ชมเทปบันทึกการธรรมะในชีวิตประจำวัน ในช่วงเวลาการประชุมประจำเดือน ในเทศกาลหรือโอกาสสำคัญก็อาจหาโอกาสนิมนต์พระที่มีความสามารถซึ่งตำรวจรู้จักมาเทศน์ให้ความรู้ คล้ายกับการจัดกิจกรรมคอนเสิร์ตแต่เป็นเรื่องธรรมะแทน

3.3 การจัดกิจกรรมประชุมสัมมนาหรือกิจกรรมประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมและการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจ โดยเชิญผู้ทรงคุณวุฒิหรือคณะกรรมการตำรวจในชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจรวมทั้งให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจอันจะนำไปสู่ความพึงพอใจและการยอมรับต่อการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ในวาระการประชุมต่าง ๆ ผู้บังคับบัญชาควรมหาโอกาสนำเอากรณีศึกษาหรือปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในระหว่างการปฏิบัติงานมาให้ตำรวจช่วยกันวิพากษ์วิจารณ์และหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน โดยเน้นความสอดคล้องระหว่างหลักกฎหมายกับหลักคุณธรรมให้ประชาชนยอมรับ

3.4 จัดกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องเพื่อให้ตำรวจมีโอกาสได้พบปะชี้แจงทำความเข้าใจและให้คำแนะนำด้านการปฏิบัติที่ถูกต้องแก่ประชาชน ซึ่งจะสร้างความรู้สึกที่ดีกว่าการจับกุมหรือการปรับซึ่งเป็นการดำเนินคดีตามกฎหมาย นอกจากนี้

ยังควรปรับเปลี่ยนวิธีการจัดกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์จากเดิมที่มีตำรวจชุมชนสัมพันธ์ทำหน้าที่โดยเฉพาะมาเป็น การผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนให้ตำรวจทุกนายในโรงพักได้เข้ามาทำหน้าที่ด้านชุมชนสัมพันธ์ ซึ่งจะช่วยให้ตำรวจกับประชาชนเกิดความรักและเข้าใจกันมากขึ้น ตำรวจรู้สึกใกล้ชิดและเห็นอกเห็นใจประชาชน ส่วนประชาชนก็จะมองตำรวจในอีกมิติหนึ่ง คือ เป็นผู้ให้คำแนะนำและเพื่อนที่ดี นอกเหนือจากการทำหน้าที่ตรวจค้น จับกุมหรือปรับเมื่อทำผิดกฎหมาย

3.5 การจัดหลักสูตรฝึกอบรมหรือพัฒนาสำหรับตำรวจประจำการอย่างสม่ำเสมออย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อให้ตำรวจประจำการมีโอกาสได้รับการพัฒนาตนเองโดยมีหลักสูตรที่หลากหลายเพื่อให้สามารถเลือกได้

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย เรื่อง แนวทางพัฒนาจริยธรรมในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ สามารถนำมาอภิปรายผลโดยเทียบเคียงกับแนวคิด ทฤษฎีและผลการศึกษาที่ผ่านมา ดังนี้

1. ผลการศึกษาเกี่ยวกับจริยธรรมในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจที่พบว่า มีระดับจริยธรรมในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ในขณะที่วัชรพงษ์ พนิธธารง (2551) ศึกษาระดับพฤติกรรมจริยธรรมของข้าราชการตำรวจนครบาล พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งความแตกต่างอาจเนื่องมาจากลักษณะของสังคมและชุมชนซึ่งตำรวจภูธรโดยทั่วไปจะมีกลุ่มประชากรในชุมชนที่ดูแลรับผิดชอบอย่างชัดเจน โดยเฉพาะในชนบทที่ตำรวจกับผู้นำชุมชนจะมีความสนิทสนมคุ้นเคยกัน ความรู้สึกผูกพันและเป็นหน้าที่ที่จะต้องดูแลหรือให้บริการด้วยความเต็มใจจึงมีมากกว่า ตำรวจนครบาล โดยเฉพาะในเขตเมืองที่มีประชากรคับคั่งก็จะมีสภาพการปฏิบัติงานที่ใกล้ชิดหรือคุ้นเคยกับประชาชนน้อยกว่า เพราะประชากรมีจำนวนมากและมีการเคลื่อนย้ายมากกว่าตามสภาพของสังคมเมือง ในขณะที่มนตรี กวีนิฏชยานนท์ (2554) ศึกษาเรื่อง การเสริมสร้างจริยธรรมของส่วนราชการในกระทรวงมหาดไทยโดยคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด: ศึกษากรณีการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ ในมิติการปฏิบัติหน้าที่

ด้วยความโปร่งใสและตรวจสอบได้ พบว่า หน่วยงานมีความโปร่งใสในด้านโครงสร้าง มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างชัดเจน โดยมีการควบคุมและตรวจสอบได้ตามกฎหมาย ทั้งนี้ หน่วยงานได้มีการปลูกฝังในด้านความมีเกียรติของนักปกครอง ความซื่อสัตย์สุจริต และได้มีการทำข้อตกลงในเรื่องเป้าหมายการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา ส่วนเอื้อจิตต์ ตรีเพชร (2545) ศึกษาเรื่อง *เหตุผลเชิงจริยธรรม ด้านความรับผิดชอบของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองชลบุรี* ที่พบว่า การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของข้าราชการตำรวจในภาพรวม อยู่ในขั้นที่ 5 ตามระดับขั้นจริยธรรมของ Kohlberg คือ ใช้หลักการกระทำตามสัญญา เห็นความสำคัญของคนหมู่มาก ไม่ทำตนให้ขัดต่อสิทธิอันพึงมีพึงได้ของผู้อื่น สามารถควบคุมบังคับใจตนเองได้ สอดคล้องกับผลการวิจัย พบว่า ตำรวจมีระดับจริยธรรมในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก

ผลการวิเคราะห์ระดับจริยธรรมในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ ในประเด็นย่อย ๆ ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ประเด็น ซึ่งประกอบด้วย (1) ท่านให้ความเคารพนับถือผู้บังคับบัญชาทุกคน (2) ท่านอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนทุกคนที่มาติดต่อราชการ และ (3) ท่านให้ความช่วยเหลือประชาชนทุกคนโดยไม่เลือกฐานะหรือการศึกษา ซึ่งการให้ความเคารพนับถือผู้บังคับบัญชาสะท้อนให้เห็นว่า ระบบการปกครองผู้บังคับบัญชาของข้าราชการตำรวจเกี่ยวข้องกับระบบการใช้อำนาจโดยตรง ตำรวจต้องเคารพและเชื่อฟังผู้บังคับบัญชาอย่างเคร่งครัด การปฏิบัติงานต้องยึดมั่นในระเบียบกฎเกณฑ์และคำสั่งของผู้บังคับบัญชา สำหรับประเด็นการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนทุกคนที่มาติดต่อราชการ และประการให้ความช่วยเหลือประชาชนทุกคนโดยไม่เลือกฐานะหรือการศึกษา แสดงว่า ในภาพรวมตำรวจส่วนใหญ่ยึดมั่นในหลักการปฏิบัติหน้าที่ของตน สอดคล้องกับการศึกษาของกิตติโชค มากบัว (2545) ที่พบว่า ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานเป็นผลมาจากความรู้สึภาคภูมิใจในศักดิ์ศรีของอาชีพตำรวจซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนกาญจนา แดงมาติ (2545) ที่ศึกษาเรื่อง *ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการตำรวจ สังกัด โรงเรียนนายร้อยตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ* พบว่า ตำรวจมีค่านิยมทางราชการด้านข้าราชการตำรวจควรอุทิศเวลา และมีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานตามความรู้ความสามารถของตนอย่างเต็มที่ ซึ่งอยู่ในระดับมากเช่นกัน ทั้งนี้ ผลการศึกษา

เป็นไปตามหลักจริยธรรมตำรวจอเมริกา ข้อแรกที่ว่า หลักความเป็นธรรมและการเข้าถึงตำรวจต้องอำนวยความสะดวกให้ประชาชนสามารถเข้าถึงได้อย่างเป็นธรรม เป็นบุคคลที่เชื่อมโยงการใช้อำนาจรัฐเพื่อการปกป้องสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนได้อย่างครอบคลุมและทั่วถึง (Cohen and Feldberg, 1991)

สำหรับประเด็นข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด 3 ประเด็น ได้แก่ ข้อ (1) ท่านไม่ใช่ตำแหน่งหน้าที่การงานเอื้อประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตของท่าน (2) ท่านรู้สึกว่าการงานของข้าราชการตำรวจเป็นงานที่ต้องทำหน้าที่ตลอดเวลาไม่มีวันหยุด (3) ข้อมูลที่ทางราชการปกปิด ท่านจะไม่นำมาเปิดเผย และข้อ (4) ท่านไม่ตำหนิหรือใช้วาจาไม่สุภาพกับประชาชนที่มาติดต่อราชการ สะท้อนให้เห็นว่า ในภาพรวมตำรวจยังรู้สึกว่า หน้าที่การงานหรือการเป็นตำรวจช่วยเอื้อประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตของตน หรือสามารถใช้ตำแหน่งหน้าที่ของตนหาผลประโยชน์ได้ ส่วนประเด็นหลังช่วยสะท้อนว่า ตำรวจก็คือ ประชาชนคนหนึ่งที่มีอารมณ์ ความรู้สึกและต้องการช่วงเวลาในการดำเนินชีวิตและการพักผ่อน เช่นเดียวกับอาชีพอื่น ๆ

2. ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อจริยธรรมในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ

2.1 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์กับตัวแปรจริยธรรมในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson product moment correlation) ที่พบว่า ตัวแปรพยากรณ์ทุกตัว มีความสัมพันธ์กับตัวแปรเกณฑ์แสดงว่า ตัวแปรพยากรณ์หรือปัจจัยทุกตัวที่นำเข้ามาศึกษาต่างก็มีอิทธิพลต่อระดับจริยธรรม ในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของวัชรพงษ์ พนิธธำรง (2551) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมจริยธรรมของข้าราชการตำรวจ กองบัญชาการตำรวจนครบาล ซึ่งพบว่า ประกอบด้วย การรับรู้ปทัสถานของสังคม การควบคุมตนเอง การอบรมเลี้ยงดูค่านิยมในอาชีพ ทัศนคติต่องาน ความเชื่อทางพุทธศาสนา การปฏิบัติทางพุทธศาสนา และวิถีชีวิตทางพุทธศาสนาโดยตัวแปรพยากรณ์ดังที่กล่าวมามีค่าความสัมพันธ์กับตัวแปรเกณฑ์ระหว่าง .001-.359 ส่วนประทีป มากมิตร (2550) ศึกษาเรื่อง จริยธรรมและแนวทางในการส่งเสริมจริยธรรมของผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชน โดยการวิเคราะห์ห่อองค์ประกอบ พบว่า มีองค์ประกอบที่สอดคล้องกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจริยธรรมของข้าราชการตำรวจ คือ จริยธรรมต่อผู้บังคับบัญชา

จริยธรรมต่อองค์กร จริยธรรมต่อสังคม และจริยธรรมต่อผู้ร่วมงาน และผลการศึกษาที่พบว่า ตัวแปรพยากรณ์หลายคู่มีความสัมพันธ์กันซึ่งแสดงว่า ตัวแปรพยากรณ์ หรือปัจจัยหลายคู่ต่างก็มีอิทธิพลระหว่างกันเองด้วย จึงต้องมีการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ เพื่อคัดเลือกตัวแปรพยากรณ์ที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรเกณฑ์ในลักษณะที่ซ้ำซ้อนกันออกไป โดยคัดเลือกไว้เฉพาะตัวแปรพยากรณ์ที่มีความเหมาะสมที่สุด

อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเกณฑ์กับตัวแปรพยากรณ์โดยเปรียบเทียบกับค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์กับตัวแปรพยากรณ์ด้วยกัน พบว่า ส่วนใหญ่ค่าความสัมพันธ์ระหว่างคู่ของตัวแปรพยากรณ์กับตัวแปรเกณฑ์มีค่าสูงกว่า ค่าความสัมพันธ์ระหว่างคู่ของปัจจัยหรือตัวแปรพยากรณ์ด้วยกัน โดยพิจารณาได้จากคู่ความสัมพันธ์ของตัวแปรที่มีทั้งหมด 66 คู่ ซึ่งแยกเป็นคู่ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์กับตัวแปรเกณฑ์จำนวน 11 คู่ และคู่ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยหรือตัวแปรพยากรณ์ด้วยกันเองจำนวน 55 คู่ จะพบว่า มีคู่ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์ด้วยกันที่มีค่าความสัมพันธ์สูงกว่าค่าความสัมพันธ์ระหว่างคู่ของตัวแปรพยากรณ์กับตัวแปรเกณฑ์จำนวน 6 คู่ ได้แก่ (1) คู่ของปัจจัยทางจิตลักษณะส่วนบุคคลด้านการรับรู้ปทัสฐานของสังคมกับด้านทัศนคติและค่านิยมในอาชีพตำรวจ (2) คู่ของปัจจัยทางจิตลักษณะส่วนบุคคลด้านการรับรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูกับด้านทัศนคติและค่านิยมในอาชีพตำรวจ (3) คู่ของปัจจัยเกี่ยวกับความเชื่อและการปฏิบัติทางพุทธศาสนา ด้านความเชื่อทางพุทธศาสนากับด้านการปฏิบัติทางพุทธศาสนา (4) คู่ของปัจจัยเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในหน่วยงานด้านพฤติกรรมของผู้บังคับบัญชาเกี่ยวกับด้านสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน (5) คู่ของปัจจัยเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในหน่วยงานด้านพฤติกรรมของผู้บังคับบัญชากับปัจจัยเกี่ยวกับด้านพฤติกรรมของเพื่อนร่วมงาน และ (6) คู่ของปัจจัยเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในหน่วยงานด้านสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานกับด้านพฤติกรรมของเพื่อนร่วมงานตามลำดับ และเมื่อพิจารณาในภาพรวมจะเห็นว่า คู่ของตัวแปรพยากรณ์ทุกคู่ ที่มีค่าความสัมพันธ์กันสูงมักจะเป็นปัจจัยหรือตัวแปรพยากรณ์ในกลุ่มเดียวกัน

2.2 ผลการเปรียบเทียบจริยธรรมในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจชั้นประทวนกับชั้นสัญญาบัตรที่พบว่า ข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตรมีจริยธรรมในการปฏิบัติงานสูงกว่าข้าราชการตำรวจชั้นประทวนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นไปตาม

สมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องมาจากกระบวนการคัดเลือก และกระบวนการฝึกอบรมที่แตกต่างกัน โดยตำรวจชั้นสัญญาบัตรต้องผ่านกระบวนการคัดเลือกที่เข้มข้นกว่าตำรวจชั้นประทวนมาก และเมื่อรับเข้ารับการฝึกอบรม แล้วยังต้องผ่านกระบวนการฝึกที่เข้มข้นและต่อเนื่องเป็นเวลาหลายปี ทำให้มีโอกาสมิซึมซับทัศนคติและค่านิยมที่ดีของอาชีพอยู่ตลอดเวลา ในขณะที่ตำรวจชั้นประทวนส่วนใหญ่ผ่านการคัดเลือกและฝึกอบรมในโรงเรียนพลตำรวจซึ่งใช้เวลาเพียงหนึ่งปีเท่านั้น นอกจากนี้แล้ว หลังจากเข้าประจำการจะพบว่าตำรวจในระดับสัญญาบัตรหรือระดับผู้บังคับบัญชาส่วนใหญ่จะมีโอกาสไปเข้ารับการพัฒนาศึกษาหรือศึกษาดูงานมากกว่าตำรวจชั้นประทวน ทำให้มีโอกาสนในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ นอกจากนี้ การอยู่ในตำแหน่งของผู้บังคับบัญชาหรือผู้นำของหน่วยงานนับว่าเป็นเหตุผลที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่คอยควบคุมหรือเป็นแรงจูงใจให้ตำรวจในระดับสัญญาบัตรต้องมีการวางตัวให้เหมาะสมกับบทบาทหน้าที่ รวมทั้งต้องทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อให้เกิดความเคารพและความสะดวกในการปกครองบังคับบัญชาในหน่วยงาน

2.3 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณด้วยวิธีการกำหนดค่าตัวแปรพยากรณ์แบบขั้นตอน (stepwise) เพื่อสร้างสมการพยากรณ์จริยธรรมในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ

2.3.1 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณด้วยวิธีการกำหนดค่าตัวแปรพยากรณ์แบบขั้นตอน (stepwise) เพื่อสร้างสมการพยากรณ์จริยธรรมในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจชั้นประทวนที่พบว่า มีปัจจัยหรือตัวแปรพยากรณ์ที่สามารถร่วมกันพยากรณ์จริยธรรม ในการปฏิบัติงานของตำรวจชั้นประทวนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจำนวน 4 ตัว ซึ่งประกอบด้วย ปัจจัยทางจิตลักษณะส่วนบุคคลด้านทัศนคติและค่านิยมในอาชีพ ปัจจัยเกี่ยวกับความเชื่อและการปฏิบัติทางพุทธศาสนาด้านการปฏิบัติทางพุทธศาสนา ปัจจัยทางจิตลักษณะส่วนบุคคลด้านความรู้สึกควบคุมตนเอง และปัจจัยเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในหน่วยงานด้านพฤติกรรมของเพื่อนร่วมงาน โดยสามารถร่วมกันพยากรณ์หรืออธิบายจริยธรรมในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจชั้นประทวนได้ถึงประมาณร้อยละ 63.8 จากผลการวิเคราะห์ดังกล่าว เมื่อพิจารณาตัวแปรแต่ละตัวที่เข้าสู่สมการจะเห็นว่า ตัวแปรพยากรณ์ตัวแรกที่เข้าสู่สมการและมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์

สูงสุด ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคลด้านทัศนคติและค่านิยมในอาชีพตำรวจ ซึ่งสามารถพยากรณ์ จริยธรรมในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจชั้นประทวนได้ถึงประมาณร้อยละ 44 ซึ่งนับว่าสูงมาก และเมื่อทำการพิจารณาในรายละเอียดของข้อคำถามเกี่ยวกับทัศนคติ และค่านิยมในอาชีพตำรวจซึ่งพบว่า มีข้อคำถาม จำนวน 8 ข้อ ดังนี้ (1) หน้าที่ตำรวจ คือ การทำงานเต็มกำลังความสามารถและอยู่ในระเบียบวินัย (2) เกียรติยศและชื่อเสียงนั้น สำคัญกว่าผลตอบแทนในรูปเงินทองและวัตถุ (3) สิ่งแรกๆ ที่ควรทำ คือ การทำงานให้เกิด ประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนและสังคม (4) การทำงานให้ประสบความสำเร็จอย่างเต็ม ความสามารถจะทำให้เป็นที่ยอมรับของผู้บังคับบัญชา (5) ตำรวจเป็นอาชีพที่มีเกียรติ ในสังคมและสร้างชื่อเสียง แก่วงศ์ตระกูล (6) ตำรวจเป็นอาชีพที่มีรายได้และสวัสดิการ ที่เหมาะสม (7) อาชีพตำรวจเป็นอาชีพที่ต้องใช้ความรู้ ความสามารถหลายด้าน (8) ตำรวจ เป็นอาชีพที่แก้ไขปัญหาคความเดือดร้อนและสร้างความสุข ความปลอดภัยให้แก่ประชาชน ซึ่งจากข้อคำถามทั้ง 8 ข้อ ในภาพรวมมีความหมายอยู่ในระดับมาก สะท้อนให้เห็นว่า ตำรวจส่วนใหญ่มีความตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนในฐานะของอาชีพที่ช่วยเหลือ สังคม รวมทั้งมีความภาคภูมิใจในเกียรติและศักดิ์ศรีของอาชีพตำรวจที่ดำรงอยู่ในสังคม สอดคล้องกับพิทยา สุทธิธรรม (2547) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยทางจิตสังคมที่มีผลต่อพฤติกรรม การทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ในเขตกองบังคับการตำรวจนครบาล 7 ถึง 9 พบว่า ทัศนคติเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการทำงานของ เจ้าหน้าที่ตำรวจ ส่วนกิตติโชค มากบัว (2546) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจ ในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจระดับชั้นประทวน-พลตำรวจในสังกัด ตำรวจภูธรจังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ปัจจัยสำคัญ คือ ความรู้สึกภาคภูมิใจในเกียรติและ ศักดิ์ศรีของอาชีพตำรวจที่จะต้องดูแลความสงบสุขของสังคม ซึ่งเป็นไปตามหลัก คุณธรรมจริยธรรมของตำรวจที่ถูกปลูกฝังมาอย่างต่อเนื่องทุกยุคทุกสมัย (อมรินทร์ อัครวงษ์, 2547)

เมื่อพิจารณาจากข้อคำถามแต่ละข้อของปัจจัยทางจิตลักษณะ ส่วนบุคคลด้านทัศนคติและค่านิยมในอาชีพตำรวจซึ่งมีจำนวน 8 ข้อ สำหรับ ข้อที่มี ค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ข้อแรก ได้แก่ ตำรวจเป็นอาชีพที่แก้ไขปัญหาคความเดือดร้อนและสร้าง ความสุข ความปลอดภัยให้แก่ประชาชน หน้าที่ตำรวจ คือ การทำงานเต็มกำลังความ-

สามารถและอยู่ในระเบียบวินัย และสิ่งแรกที่คุณควรทำ คือ การทำงานให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนและสังคม ซึ่งทั้ง 3 ข้อดังกล่าว สอดคล้องกับประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ. 2551 ข้อ 16 ที่กล่าวว่า ข้าราชการตำรวจจะต้องสำนึกในการให้บริการประชาชนด้านการอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญและสิทธิมนุษยชนเพื่อให้ประชาชนมีความเชื่อมั่นและศรัทธา แสดงว่า ตำรวจส่วนใหญ่มีความตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนในฐานะผู้ให้ความยุติธรรมและดูแลความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดได้แก่ ตำรวจเป็นอาชีพที่มีรายได้และสวัสดิการที่เหมาะสม สะท้อนให้เห็นว่า ตำรวจส่วนใหญ่ยังมีความเชื่อว่า อาชีพของพวกตนเป็นอาชีพที่มีรายได้และสวัสดิการที่ไม่เพียงพอ ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาของของ กิตติโชค มากบัว (2546), ขวัญชัย คำนปรีดา (2548), ชาญณรงค์ ชันประกอบ (2550), ชุณหวรรณ ชื่นกลิ่นรูป (2545), เชิดชัย ม่วงสิงห์ (2543), มณฑิธร พุทธิสา (2546), วิจิตร ชาติกิจเจริญ (2543), สันติชัย หนูทอง (2545), อนุสรณ์ ดังก้อง (2549) และอำนาจ ฉิมมา (2545) ซึ่งท่านต่าง ๆ เหล่านี้ ทำการศึกษาเกี่ยวกับรายได้และสวัสดิการของตำรวจในหลายแง่มุมพบว่า ยังอยู่ในระดับต่ำกว่าอาชีพ ของข้าราชการอื่น ๆ และไม่เพียงพอต่อการดำเนินชีวิตในปัจจุบันของข้าราชการตำรวจ

ส่วนผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่พบว่า ปัจจัยหรือตัวแปรพยากรณ์ที่เข้าสู่สมการและมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์มากเป็นลำดับที่สอง ได้แก่ ปัจจัยเกี่ยวกับความเชื่อและการปฏิบัติทางพุทธศาสนาด้านการปฏิบัติทางพุทธศาสนา โดยมีค่า R Square Change = .137 หรือ อาจกล่าว ได้ว่า ส่งผลต่อความเปลี่ยนแปลงของสมการพยากรณ์ จริยธรรมในการปฏิบัติของตำรวจ ชั้นประทวนได้ถึงร้อยละ 13.7 ซึ่งนับว่า สูงมากเช่นกัน และเมื่อทำการพิจารณาในรายละเอียดของข้อคำถามเกี่ยวกับการปฏิบัติทางพุทธศาสนา พบว่า มีจำนวน 5 ข้อ คือ (1) การสวดมนต์ไหว้พระก่อนเข้านอนเป็นสิ่งที่ควรปฏิบัติ (2) การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ถือว่า ผิดศีล (3) ท่านแนะนำให้คนอื่นอ่านหนังสือเกี่ยวกับศาสนา (4) ท่านพยายามให้อภัยแก่คนที่เคยทำให้ท่านเจ็บช้ำน้ำใจ และ (5) ท่านคำนึงถึงเรื่องบาปบุญก่อนตัดสินใจทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งเสมอ ในภาพรวมมีความหมาย อยู่ในระดับมาก จากข้อคำถามจะเห็นว่า ส่วนใหญ่เป็นลักษณะพฤติกรรมส่วนตัวและเกี่ยวข้องกับ

หลักธรรมคำสอนทางศาสนาขั้นพื้นฐานที่อยู่ในชีวิตประจำวัน คือ ไตรสิกขา ได้แก่ ทาน ศีล และภาวนา โดยที่การสวดมนต์ไหว้พระก่อนเข้านอนสอดคล้องกับหลักการภาวนา การงดเว้นจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการคำนึงถึงเรื่องบาปบุญคุณโทษก่อนตัดสินใจ กระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งสอดคล้องกับหลักการของศีล ส่วนการแนะนำให้คนอื่นอ่านหนังสือเกี่ยวกับศาสนา และการให้อภัยแก่คนที่เคยทำให้ตนเองเจ็บช้ำน้ำใจก็สอดคล้องกับ หลักการของการให้ทานเช่นกัน

สำหรับข้อความที่มีความหมายของค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ท่านแนะนำให้คนอื่นอ่านหนังสือเกี่ยวกับพุทธศาสนา และท่านพยายามให้อภัยแก่ คนที่เคยทำให้ท่านเจ็บช้ำน้ำใจ ผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับ วัชรพงษ์ พนิธธำรง (2551) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมจริยธรรมของข้าราชการตำรวจกองบัญชาการตำรวจนครบาล พบว่า มีพฤติกรรมในด้านการปฏิบัติทางพุทธศาสนาอยู่ในระดับกลางเช่นกัน ทั้งนี้ การแนะนำให้ผู้อื่นอ่านหนังสือเกี่ยวกับพุทธศาสนาเป็นเรื่องส่วนบุคคลที่ตำรวจจะต้อง พิจารณาก่อนตัดสินใจว่า ตนเองจะสามารถให้คำแนะนำแก่บุคคลใดได้บ้าง ซึ่งเป็นไปได้ว่า จะมีเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ให้คำแนะนำแก่บุคคลอื่น ไม่มากนักเพราะเป็นเรื่องส่วนตัวที่ นอกเหนือจากการปฏิบัติหน้าที่การงาน โดยตรงและอาจจะส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ ภายในหน่วยงาน ส่วนการให้อภัยแก่คนที่เคยทำให้ตนเองเจ็บช้ำน้ำใจซึ่งอยู่ในระดับ ปานกลาง สะท้อนให้เห็นว่า ตำรวจก็คือ ปุถุชนธรรมดาที่มีความรู้สึกเจ็บแค้นเช่นเดียวกับ คนทั่วไป

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่พบว่า ตัวแปรพยากรณ์อีก 2 ตัว ที่เข้าสู่สมการ ในลำดับถัดมา ประกอบด้วย ปัจจัยทางจิตลักษณะส่วนบุคคลด้านการรู้จักควบคุมตนเอง และปัจจัยเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานด้านพฤติกรรมของเพื่อนร่วมงาน ซึ่งสามารถร่วมกันพยากรณ์จริยธรรมในการปฏิบัติงานของตำรวจชั้นประทวนได้เพิ่มขึ้น ถึงประมาณร้อยละ 6.4 เมื่อพิจารณารายปัจจัยโดยเริ่มจากปัจจัยทางจิตลักษณะส่วนบุคคล ด้านการรู้จักควบคุมตนเองซึ่งส่งผลต่อประสิทธิภาพในการพยากรณ์ประมาณร้อยละ 5.2 แสดงว่า ตำรวจต้องใช้เวลาอดทนอดกลั้นและการควบคุมตนเองสูงกว่าอาชีพอื่น ๆ จึง จะสามารถปฏิบัติหน้าที่ให้ประสบความสำเร็จได้ เพราะตำรวจต้องเผชิญกับความกดดัน และสถานการณ์ที่ทำให้เกิดอารมณ์โกรธและความไม่พึงพอใจได้ง่าย (James & Wilson, 2006) ซึ่งการรู้จักควบคุมตนเอง นอกจากจะส่งผลดีต่อการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจ

ในการให้บริการและดูแลประชาชนแล้ว ยังส่งผลต่อบรรยากาศการทำงานในหน่วยงานของตำรวจด้วย เพราะบุคลิกภาพและพฤติกรรมที่ก้าวร้าวหรือผิดปกตีย่อมส่งผลต่อความรู้สึกและความวิตกกังวลของตำรวจในหน่วยงานเดียวกัน

นอกจากปัจจัยทางจิตลักษณะส่วนบุคคลจะส่งผลต่อความรู้สึกของเพื่อนร่วมงานแล้ว ในขณะเดียวกัน พฤติกรรมของเพื่อนร่วมงานก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อจริยธรรมในการปฏิบัติงานของตำรวจเช่นกัน โดยจะเห็นได้จากการถูกนำเข้าสู่สมการพยากรณ์และช่วยทำให้ สัมประสิทธิ์การพยากรณ์เพิ่มขึ้นอีกประมาณร้อยละ 1.2 ซึ่งผลการวิเคราะห์ดังกล่าวสอดคล้องกับผลการศึกษาหลายเรื่องที่ว่า พฤติกรรมของเพื่อนร่วมงานส่งผลต่อทั้งความพึงพอใจและพฤติกรรมในการปฏิบัติงานของตำรวจ อาทิ ชนหวรรณ ชื่นกลิ่นรูป (2545) ศึกษาเรื่อง *ความคิดเห็นเกี่ยวกับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ กองกำกับการสืบสวนสอบสวนตำรวจภูธรภาค 7* พบว่าการได้รับการยอมรับจาก เพื่อนร่วมงานและความรู้สึกที่ตนเองประสบความสำเร็จเป็นสิ่งสำคัญและมีผลต่อขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานเป็นอย่างมาก ส่วนอำนาจ ฉิมมา (2545) กิติติโชค มากบัว (2546) ศึกษาพบว่า ความสำเร็จในการทำงาน สภาพแวดล้อมในการทำงาน สัมพันธภาพในหน่วยงานมีอิทธิพล ต่อการปฏิบัติงานของตำรวจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเช่นกัน

2.3.2 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณด้วยวิธีการกำหนดค่าตัวแปรพยากรณ์แบบขั้นตอน (stepwise) เพื่อสร้างสมการพยากรณ์จริยธรรมในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตรที่พบว่า มีปัจจัยหรือตัวแปรพยากรณ์ที่สามารถร่วมกันพยากรณ์จริยธรรม ในการปฏิบัติงานของตำรวจชั้นสัญญาบัตรแตกต่างจากชั้นประทวน โดยมีปัจจัยหรือตัวแปรพยากรณ์ที่สามารถร่วมกันพยากรณ์จริยธรรมในการปฏิบัติงานของตำรวจชั้นสัญญาบัตร ได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จำนวน 2 ตัว คือ ปัจจัยเกี่ยวกับความเชื่อและการปฏิบัติทางพุทธศาสนาด้านการปฏิบัติทางพุทธศาสนา และปัจจัยทางจิตลักษณะส่วนบุคคลด้านทัศนคติและค่านิยมในอาชีพ โดยสามารถร่วมกันพยากรณ์จริยธรรมในการปฏิบัติงานของตำรวจชั้นสัญญาบัตรได้น้อยกว่าชั้นประทวนหรือคิดเป็นประมาณร้อยละ 38.3 แสดงว่า รูปแบบของเครื่องมือหรือวิธีการวัดจริยธรรมที่ใช้ยังไม่เหมาะสมกับตำรวจในระดับสัญญาบัตรนัก ซึ่งจะต้องมีการปรับปรุงวิธีการวัดให้มี

ความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น เมื่อพิจารณาจากลำดับของตัวแปรที่เข้าสู่สมการพยากรณ์ ซึ่งต่างจากสมการพยากรณ์จริยธรรมในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจชั้นประทวน เล็กน้อย คือ ตัวแปรพยากรณ์ที่เข้าสู่สมการพยากรณ์เป็นลำดับแรก ได้แก่ ปัจจัยเกี่ยวกับความเชื่อและการปฏิบัติทางพุทธศาสนาด้านการปฏิบัติทางพุทธศาสนา โดยสามารถพยากรณ์จริยธรรมในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตรได้ถึงประมาณร้อยละ 38.3 สะท้อนให้เห็นว่า การพัฒนาจริยธรรมสำหรับข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตรควรเน้นการปลูกฝังให้เกิดลักษณะนิสัยด้านการปฏิบัติทางพุทธศาสนา เช่น การสวดมนต์ไหว้พระก่อนเข้านอน การรณรงค์ให้เลิกดื่มเหล้า การส่งเสริมให้อ่านหนังสือเกี่ยวกับศาสนา การฝึกให้เป็นคนใจเย็นและให้อภัยผู้อื่น และการในเรื่องบาปบุญคุณโทษของการกระทำความผิด เป็นต้น และสำหรับในส่วนของปัจจัยทางจิตลักษณะส่วนบุคคล ด้านทัศนคติและค่านิยมในอาชีพซึ่งส่งผลต่อจริยธรรมในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตรเช่นกัน แสดงว่า ข้าราชการตำรวจทั้งในชั้นประทวนและสัญญาบัตรที่มีจริยธรรมในการปฏิบัติงานล้วนเป็นผลมาจากการมีความรู้สึกที่ดีและต้องการทำหน้าที่ ข้าราชการตำรวจมาแต่ต้น

3. ผลการหาแนวทางพัฒนาจริยธรรมในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจซึ่งประกอบด้วย 5 แนวทาง ได้แก่ (1) การจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ของข้าราชการตำรวจในหน่วยงานระดับโรงพักหรือสถานีตำรวจเพื่อให้ตำรวจเกิดความภาคภูมิใจในหน่วยงานของตน เกิดความสนิทสนมคุ้นเคย ความรัก ความสามัคคีและเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน (2) การจัดกิจกรรมปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแนวใหม่ เช่น การชมรายการโทรทัศน์เกี่ยวกับธรรมะ ในชีวิตประจำวันที่วัยรุ่นและเยาวชนชื่นชอบ ซึ่งได้รับความนิยมหรือได้รับความสนใจมากกว่าการสวดมนต์ การเข้าวัดฟังธรรม หรือการให้ไปนั่งวิปัสสนากรรมฐานในวัดหรือในค่าย (3) การจัดกิจกรรมประชุมสัมมนาหรือกิจกรรมประชาพิจารณ์เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมและการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจ โดยเชิญผู้ทรงคุณวุฒิหรือคณะกรรมการตำรวจในชุมชนเข้าร่วมกิจกรรม (4) จัดกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องเพื่อให้ตำรวจได้พบปะชี้แจง ทำความเข้าใจและให้คำแนะนำด้านการปฏิบัติที่ถูกต้องแก่ประชาชน และ (5) การจัดหลักสูตรฝึกอบรมหรือพัฒนาสำหรับ

ตำรวจประจำการอย่างสม่ำเสมออย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อให้ตำรวจประจำการมีโอกาสได้รับการพัฒนาตนเองโดยมีหลักสูตรที่หลากหลายเพื่อให้สามารถเลือกเข้ารับการอบรมได้จากแนวทางการพัฒนาจริยธรรมในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจทั้ง 5 ข้อ สามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

ด้านการจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ของข้าราชการตำรวจในหน่วยงานระดับโรงพักหรือสถานีตำรวจเพื่อให้ตำรวจเกิดความภาคภูมิใจในหน่วยงานของตน เกิดความสนิทสนมคุ้นเคย ความรัก ความสามัคคีและเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน การปรับปรุงสภาพแวดล้อม ในการทำงานของข้าราชการตำรวจ โดยเน้นความสามัคคี ความเอื้ออาทรในที่ทำงาน ซึ่งสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ดีจะช่วยให้ตำรวจมีสุขภาพจิตที่ดีนั้น สอดคล้องกับการศึกษาของ ชุณหวรรธน์ ชื่นกลิ่นรูป (2545), พิทยา สุทธิธรรม (2547) และอนุสรณ์ ดังก้อง (2549)

ด้านการจัดกิจกรรมปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแนวใหม่ เช่น การชมรายการโทรทัศน์เกี่ยวกับธรรมะในชีวิตประจำวันที่วัยรุ่นและเยาวชนชื่นชอบ ซึ่งได้รับความนิยมหรือได้รับความสนใจมากกว่าการสวดมนต์ การเข้าวัดฟังธรรม หรือการให้ไปนั่งวิปัสสนากรรมฐานในวัดหรือในค่ายธรรมะ ซึ่งลักษณะการฝึกอบรมหรือถ่ายทอดแนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมดังกล่าวจะอยู่ในลักษณะของกิจกรรมแฝงที่บรรยากาศมีความผ่อนคลายและความสนุกสนานร่วมอยู่ด้วย การเรียนรู้ที่เกิดจากความผ่อนคลายจะช่วยให้ตำรวจเกิดทัศนคติที่ดีต่อการนำไปปรับใช้ในการปฏิบัติงานและการดำเนินชีวิตประจำวันของตน

การจัดกิจกรรมประชุมสัมมนาหรือกิจกรรมประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมและการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจ โดยเชิญผู้ทรงคุณวุฒิหรือคณะกรรมการตำรวจในชุมชนเข้าร่วมกิจกรรม จะเป็นการเปิดโอกาสให้ตำรวจทุกระดับมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานของตน การแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความรู้สึกที่หลากหลายจะช่วยให้ตำรวจมีมุมมองเกี่ยวกับสถานการณ์ของการทำงานและการปฏิบัติหน้าที่ของตนในมุมมองของเพื่อนร่วมงานและผู้บังคับบัญชา

จัดกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องเพื่อให้ตำรวจได้พบปะชี้แจงทำความเข้าใจและให้คำแนะนำด้านการปฏิบัติที่ถูกต้องแก่ประชาชน จะช่วยให้ตำรวจได้พบปะประชาชน ในฐานะของผู้ที่เข้าไปให้ความรู้และคำแนะนำทางกฎหมายแก่ประชาชน ซึ่งจะเป็นการเปลี่ยนมุมมองของประชาชนที่มีทัศนคติในทางลบต่อตำรวจ และการจัดหลักสูตรฝึกอบรมหรือพัฒนาสำหรับตำรวจประจำการอย่างสม่ำเสมออย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อให้ตำรวจประจำการมีโอกาสได้รับการพัฒนาตนเอง โดยมีหลักสูตรที่หลากหลาย เพื่อให้สามารถเลือกเข้ารับการอบรมได้ ซึ่งเชื่อว่า ตำรวจส่วนใหญ่ต่างก็มีความคาดหวังว่าจะมีโอกาสได้พัฒนาตนเอง อย่างต่อเนื่องตลอดช่วงเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ของตน

ข้อเสนอแนะ

จากข้อค้นพบเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อจริยธรรมในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจและแนวทางพัฒนาจริยธรรมในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะจากการวิจัยและข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า ปัจจัยหรือตัวแปรพาการณ์ที่ส่งผลต่อจริยธรรมในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจมากที่สุด ได้แก่ ปัจจัยทางจิตลักษณะส่วนบุคคล ด้านทัศนคติและค่านิยมในอาชีพ ซึ่งความภาคภูมิใจในอาชีพ นับว่าเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยยึดเหนี่ยวจิตใจของข้าราชการตำรวจให้มุ่งมั่นและอุทิศตนในการทำหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์และเที่ยงธรรม ผู้บังคับบัญชาจึงควรหาแนวทางในการพัฒนาตำรวจให้เกิดความภาคภูมิใจในอาชีพของตน ในฐานะของผู้ที่มีหน้าที่ดูแลความสงบสุขของสังคม และช่วยเหลือประชาชน ความภาคภูมิใจในเกียรติและศักดิ์ศรี ของอาชีพจะช่วยให้ตำรวจมีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงาน รวมทั้งมีความละเอียดในการทำผิด ต่อหลักคุณธรรมจริยธรรมของข้าราชการตำรวจ

2. ปัจจัยหรือตัวแปรพยากรณ์ที่ส่งผลต่อจริยธรรมในการปฏิบัติงานของข้าราชการ-
 ดำรงเป็นลำดับที่สอง ได้แก่ ปัจจัยเกี่ยวกับความเชื่อและการปฏิบัติทางพุทธศาสนา
 ด้านการปฏิบัติทางพุทธศาสนา ผู้บังคับบัญชาจึงควรทำตัวเป็นแบบอย่างในด้านการ-
 ปฏิบัติทางพุทธศาสนา รวมทั้งส่งเสริม ยกย่องตำรวจที่มีการปฏิบัติที่ดี เช่น ตำรวจที่
 สวดมนต์ไหว้พระเป็นประจำ ตำรวจที่ไม่ดื่มของมึนเมา ตำรวจที่ให้ภัยกับคนอื่นและ
 ระมัดระวังเรื่องการทำผิดหรือการทำบาป เป็นต้น

3. ผู้บังคับบัญชาควรจัดกิจกรรมที่จะช่วยให้ตำรวจเกิดความตระหนักและ
 ภาคภูมิใจในบทบาทหน้าที่ของตนอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งมีความรักสามัคคีในหน่วยงาน
 เพราะสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ดีโดยเฉพาะความรัก ความสามัคคีในหน่วยงาน
 บรรยากาศที่อบอุ่น เอื้ออาทรและความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมงานจะช่วยให้ขวัญกำลังใจ
 และสุขภาพจิตในการทำงานของข้าราชการตำรวจดีขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมกับตำรวจที่ได้รับ
 การยกย่องเชิดชูในด้านความเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรมดีเด่นในวงกว้างหรือศึกษาเป็น
 จำนวนมากโดยใช้วิธีการเชิงคุณภาพ หรืออาจมีขั้นตอนการจัดประชุมเสวนาเพื่อหา
 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมสำหรับตำรวจอย่างเป็นรูปธรรม

2. การศึกษาความคิดเห็นของข้าราชการตำรวจที่มีต่อประมวลจริยธรรมและ-
 จรรยาบรรณตำรวจ พ.ศ. 2551 โดยให้ตำรวจได้สะท้อนความคิดเห็นในฐานะผู้ที่ต้อง
 ปฏิบัติหน้าที่ให้สอดคล้องกับคุณธรรม จริยธรรมตำรวจเพื่อนำไปสู่การปรับปรุงให้มี
 ความเหมาะสมกับสภาพสังคมและการปฏิบัติได้จริงต่อไป

3. การศึกษาข้อมูลเชิงลึกจากตำรวจที่เคยถูกลงโทษทางวินัยหรือเคยถูกดำเนินคดี
 เพื่อให้ทราบถึงมูลเหตุหรือแรงจูงใจในการกระทำความผิดซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการ-
 วางแผนพัฒนาจริยธรรมสำหรับข้าราชการตำรวจและเป็นการป้องกันการประพฤติผิด
 จริยธรรมของข้าราชการตำรวจได้อีกทางหนึ่ง